

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Anstro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe un 4 cor.
Pentru România și străinătate pe un
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un nr. garson: pe un an 10
de un nr. de două ori în săptămână: a 1/2
de un nr. de fiecare publicare.
Aici abonamentele, cât și inserțiile,
se plătesc în avans în Arad.
Telefon pentru oră și comenzi
Scrieri nerascrite nu se primesc.

Situația în Budapesta.

(R.) Părutala petrecută Vineri în Camera maghiară pune acest corp legislativ pe același nivel cu Reichsrathul din Viena. Deosebirea este numai că pe când bătăile din Reichsrath erau așa zicând de caracter național, se încăierau între ele două neamuri: Slovaci și Germani, — pe atunci deputații maghiari s'au bătut între sine.

Adevărat că nici lucrul acesta nu e nou. Cronica însemnează anume, că la 1625 a fost bătut crâncen în Dietă canonicul croat Vincovici (din Zagreb), cărui >i-s'au scos din rădăcini părul și barba... Asta s'a întâmplat însă de mult, așa că lumea a uitat-o. Și în tot cazul viața modernă constituțională maghiară a fost considerată până Vineri — virgină, ca să zicem așa, nepătată de scene și fapte care micșorează autoritatea parlamentară... Și apoi chiar s'atunci canonicul era Croat, el apăra drepturi speciale croate și cei cari l-au bătut erau Ungurii și pe d'asupra — calvinii.

Vineri în parlamentul maghiar s'au așezat însă cu scaunele și au dat cu călimarile în president, (ba a funcționat și un briceag) reprezentanții celui mai neaș partid maghiar: kossuthiștii, ear riposteile au fost date de reprezentanții altui partid neaș maghiar care delinea puterea — în numele sacrelor interese maghiare — deja d'aproape treizeci de ani.

Rău, se înțelege, nu ne pare. Din contră ne bucurăm că viața parlamentară a degenerat până la așa grad. Spuneam noi de mult, că în corpul legislativ ungar nu-l spirit sănătos, că întreaga atmosferă constituțională este viciată.

Era deci fatal să se ajungă aici.

De vină sunt guvernele, toate pe rând: căci afară de cel actual, ceilalte toate și-au dat în coate, au tergiversat cu opoziția, ca astfel să poată storce cât mai multe concesii dela Monarh și să câștige preponderanța față de Viena.

Cercurile din Austria știu de mult acest lucru.

Insăși »Budapesti Hirlop« dela 20 Novembre scrie că unui magnat maghiar un diplomat austriac i-a spus:

«La Viena obstrucția maghiară este considerată drept un monstru care negreșit va înghiți unitatea monarhiei, dacă nu se va găsi un cavaler maghiar Sânt George care se vire paloșul său în inima acestui monstru. Cu ajutorul obstrucției Maghiarilor storc mereu concesii dela M. Sa și noi nu putem să resistăm. Prin concesii — extrăordinare, se crede că pot fi cârmuți Ungurii. Toți s'au înțeles că Ungurii nu se vor mulțumi cu cele de până acum. Nainte cu câțiva ani bucuria Ungurilor ar fi fost nemărginită dacă li-s'ar fi dat artilerie honvezească. Azi, abea mai vorbesc de ea».

Cine ar putea să înțelege, că așa e?!

Că Viena nu mai vrea să tolereze acest joc dublu, că Tisza vrea sincer să ia din

mâna opoziției arma prin care se teroriza Viena, că oare va și reuși, va dovedi viitorul cel mai apropiat.

Ca simpli cronicari noi înregistrăm cele ce se petrec: lovitură parlamentară ce s'a făcut a avut drept urmare consolidarea opoziției, un Memorand la M. Sa și un protest către — popor. Bánffy stă azi alături de Ugron, Apponyi sub presidenția lui — Franczi, și iată-i pe toți patrioții mari plângându-se M. Sale de nelegiuirile guvernului și cerând îndepărtarea lui dela cârmă: ba indirect Coroana este chiar amenințată, dacă nu se va desbăra de Tisza, contra căruia în protestul către — popor se propagă chiar eșirea din legalitate.

Din »poporul« politic fac însă parte și naționalitățile, cari dacă protestează cu toată energia împotriva proiectului primejdios al lui Berzeviczy, nu e mai puțin adevărat că n'au nimic comun cu orgiile opoziției.

Față de situația din Budapesta noi ne avem dar calea indicată: Români, Sârbi, Slovaci și Sași vom combate cu ultima energie orice izbucnire a paroxismului șovinist care te miri ce spectacole mai reșevă — (R).

Alegerile comunale. Duminică s'au făcut în Arad alegerile comunale. Cu ce rezultat politic, ni-o spune »Aradi Közlöny«, care în numărul său de azi scrie:

„Alegerile s'au terminat cu înfrângerea partidului liberal rămas fără conducător“.

„Românii din statul ungar“.

Sub titlul de mai sus »Obsevatorul« din București a scris următorul articol de fond:

Se vorbește mai puțin, înfinit mai puțin de cât altă dată, în presa noastră, despre Românii de peste munți.

Aceasta nu dovedește că frații noștri din statul ungar au renunțat la dreptele lor revendicări sau că nu le mai apără cu destulă bărbăție, manifestându-și vrednicia de neam pe toate tărmurile. Dovedește, numai că am perdut, din nenorocire interesul căld ce-l purtam odinioară luptelor pentru noi de două ori sfinte ce le duc congenerii noștri de peste Carpați: sfinte ca afirmare a conștiinței românești, sfinte apoi ca toate luptele ce tind la înălțarea unui popor înălțat în drepturile sale și omenești și istorice.

Dovedește, ceea ce e mai măhnitor, că cele mai înalte și grave chestiuni naționale ne preocupă numai cât timp intră în sfera de acțiune a partidelor, și că îndată ce nu mai prezintă un interes de partid pozitiv sau negativ, ne devin aproape indiferente.

Poate însă e un bine și răul acesta al nostru, un bine pentru Românii de dincolo: față de nepăsarea aceasta, aproape desăvârșită, a opiniei noastre publice, protivnicii fraților noștri, ori cât de mare le-ar fi reaua-credință, nu mai pot susține că lupta voinicească a Românilor din Ungaria, care a suferit poate o schimbare de tempo, dar nu una intrinsecă, e artificială, întreținută de aici din regatul liber, sau seditioasă și iredențistă.

În timpul acesta, luptele de afirmare integrală a elementului românesc din statul ungar se urmează fără nici o oprire, pornind tot mai adânc din sâmul conștiinței sale naționale și îmbrățișând tot mai larg și depîn toate interesele, toate bunurile unui neam viguros și conștient de sine. Pe toate tărmurile își valorează energiile sale, afirmând limpede și deslușit drepturile și revendicările sale.

Despre această puternică mișcare, care ține un loc de frunte prin amploarea și adâncimea ei printre mișcările naționale contemporane, despre greutatea ce-i stau în cale despre complexitatea ei, în cale, despre complexitatea ei, despre rațiunile ei, despre începuturile și creșterea ei, despre fundamentul ei statistic și etnografic, despre condițiunile ei materiale și morale ne vorbește unul din cei mai valoroși și merituosi luptători și publiciști de peste munți, iubitor și vrednicul nostru confrate Ioan Russu Șirianu, într-o lucrare apărută zilele acestea, și care poartă titlul acestui articol: »Românii din statul ungar«.

Multe lucrări de valoare s'au scris în ultimii ani despre Românii de peste munți. Aceea a ziaristului de rasă care conduce cu atâta pricepere și vigoare »Tribuna« din Arad, poate fi considerată ca una din cele mai bune pentru că, deși elementul polemic nu lipsește autorul având a respinge la fiecare pas afirmațiuni de acele inexacte de care furnică literatura politică și istorică a maghiarilor cu privire la români, e însă în primul rând o lucrare de documentare pozitivă, pe baza unui material pe cât de bogat pe atât de ordonat, cu o lucrare adevărat științifică.

Adversarii cauzei românești a căreia rațiune suficientă a stabilit aci dl Russu Șirianu, vor putea să conteste concluziile, în virtutea ideii lor preconcepute și a unei unități de stat rău înțelese, dar baza documentară a mișcării naționale, statornicia de autor pe date statistice și etnografice clar și puternic rânduite, anevoe o vor putea atinge.

Vom vorbi mai pe larg despre studiu de importanță fundamentală, care este până azi cea mai științifică și exactă contribuțiune la certarea și cunoașterea miezului chestiunii române din statul ungar.

Pentru azi voim să adăogăm considerație care se impune față de lucrarea confratelui arădean...

Trebue să recunoaștem că intelectualii de dincolo, cari în același timp sunt în toată puterea cuvântului oameni de acțiune, sunt mult mai capabili decât noi cei de aici de sfârșiri urmate și susținute, de lucrări care cer multă răbdare, lungi și laborioase pregătiri, de desfășurări de calitate creatoare. Să luăm pildă dela ei să ne deprindem și noi a nu ne mulțumi cu activitatea îmbucătățită de toate zilele, care și are câte odată utilitatea ei, când nu e deunătoare, dar care nu supraviețuiește zilei în care am desfășurat-o, ci a ne disciplina energia și cultura, închinându-le unor sfârșiri mai complete, mai rodnice, mai generale. Și la noi e încă destul de făcut. Trebuie forțe disciplinate, apte de o muncă stăruitoare și de analiză și de sinteză.

Peste tot, au invins kossuthiștii, mai disciplinați, cari au introdus elemente nouă în conziliu.

Dintre corifeii guvernamentali au căzut, între alții, archișovinistul (director al școlii reale) Boros Vida, Abrai Lajos, Deutsch Bernat, Fényes Dezső, Dr. Rosemberg Miksa.

Memorandul Episcopatului

bisericeii gr.-or. rom. din Ungaria și Transilvania, înaintat d-lui ministru de instrucție Berzeviczy, în chestia reformelor școl.

(Urmare și fine).

Și de fapt în acest spirit a fost încheiat pactul din 1867/8, care a fost chemat nu numai să reguleze raportul țării față de monarh și față de ceialaltă parte a monarhiei, ceea ce s'a săvârșit prin art. de lege XII din 1867, ci a avut chemarea, ca pe temelul marilor principii de libertate, egalitate și frățietate să rezolve și cestiunea confesiunilor și naționalităților din țeară. Expresiunea pozitivă a acestei rezolvări sunt art. de lege IX și XLIV din 1868 despre confesiunea gr.-or., respective despre egala îndreptățire a naționalităților, despre egala îndreptățire a naționalităților, despre cari legi tocmai în zilele acestea presidentul de acum al consiliului de ministri a zis, că acelea cuprind în sine promisiunile sărbătorești ale națiunii maghiare.

Este știut, că legea despre agala îndreptățire a naționalităților este opera proprie a înțeleptului patriei, îl putem numi al treilea întemeietor al patriei, opera lui Deák, care nu a primit nici proiectul înaintat din partea guvernului, nici cel propus de deputații naționaliști. Francisc Deák a creat art. de lege XLIV din 1868, deci el va fi cel mai chemat comentator al acestei legi. Spiritul său îl chemăm întru ajutor și cităm cuvintele rostite de dînsul în dieta din 1871: «Fiecare naționalitate, chiar să nu fie naționalitate politică, are dreptul a pretinde să i-se ofere puțința pentru creșterea și cultivarea copiilor săi. Trei sute de gimnazii să fie în țară, să fie atâtea, încât tot tot la 6 mile de pământ să se aile câte unul, dacă vre-un gimnaziu nu face instrucțiunea în aceea limbă care este limba poporului din acel ținut, atunci fără îndoială prosperarea învățământului va fi anevoiasă. — Să ne aducem numai aminte, câte greutăți am întâmpinat noi în tineretele noastre prin aceea, că a trebuit să învățăm într-o limbă străină și să privim cât de mult le este ușorat studiul tinerilor nostri prin aceea că învață în limba ungurească. — Tot astfel stă lucrul și cu privire la limba tuturor celorlalte naționalități. — Dacă am voi să silim pe cei de altă naționalitate, ca copiii lor, cari ungurește nu știu de fel ori numai puțin, căci doară în școlile populare au învățat mai ales în limba lor națională, în toate și pretutindenți să fie instruiți în ungurește, atunci în gimnaziile celea progresarea tinerilor ar fi imposibilă, părinții înzadar și-ar cheltui banii, copiii înzadar și-ar petrece timpul. — Peste tot, dacă voim să câștigăm naționalitățile pentru noi apoi asta nu se poate face maghiarându-le cu ori-ce preț, ci așa dacă le vom face să iubească starea lucrurilor din Ungaria. — Căci pentru mine două lucruri sunt lămurite: a voi să-i estirpăm ar fi o barbarie strigătoare la ceriu, chiar și atunci când nu ar fi atât de numeroși, din care cauză a-i

nimici este imposibil. A ni-l face dușmani, nu zace în interul nostru».

Astfel a tălcuit înțeleptul patriei, Francisc Deák, legea despre egala îndreptățire a naționalităților și atunci întreg parlamentul l'a aplaudat. Că Francisc Deák cum a înțeles egala îndreptățire a naționalităților în Ungaria, despre aceasta ne dă o clasică dovadă vorbirea sa ținută în 14 Noembrie 1868 în casa deputaților, când în legătură cu ajutorul de stat preliminar pentru teatrul național maghiar a venit în discuțiune întrebarea: dacă să se dea ori ba astfel de ajutor și teatrului național sârbesc. Atunci Francisc Deák a zis: «Eu nici în cestiunea naționalităților nu voesc a urma alt principiu decât pe acela al dreptății; dar' nici decum nu pot să împac cu dreptatea faptul, ca din dările obștești statul să cheltuiască pentru teatru, ca institut care cultivă limba maghiară, să cheltuiască astfel exclusiv numai pentru un singur popor de o singură limbă și naționalitate. În privința aceasta eu socotesc, că ori pentru toți, ori nici pentru unul. Dacă am putea să dăm pentru toți, atunci da; dacă nu putem, atunci să nu dăm nici pentru limba noastră. Să ștergem suma întreagă, căci nu voiesc nici o nedreptate, nici chiar atunci când am avea folos de ea».

Astfel a înțeles Francisc Deák egala îndreptățire a naționalităților. Și noi suntem convinși că Francisc Deák bine a cunoscut și a știut să aprecieze condițiunile de fericire și întărire a patriei.

»Cu cât mă ocup mai mult și mai intensiv cu cestiunea națională română« — zice Dr. Jancso Benedek în opul său »Dacoromânismul și politica culturală maghiară« (A Dákorománizmus és a magyar kulturpolitik, II. p. 6) — »cu atât mai mult mi-se întărește convingerea, că nici ũe cum nu este în interesul națiunii maghiare a face încercarea, ca să lipsească românimea de naționalitatea sa, ba din contră este chiar în interesul nostru, ca în patria aceasta Românii să se simtă bine de-o potrivă ca Români și ca cetățeni ungari, nu numai cu puterile lor proprii, ci chiar și cu ajutorul tatului și națiunii maghiare să se întărească în naționalitate, avere și cultură, și că pentru acest ajutor frățesc, ce li-se va oferi, este în interesul nostru bine-priceput a nu cere dela dînsii nici mai mult, nici mai puțin, decât patriotism curat și sinceră alipire la patria ungară».

A trebuit să ne provocăm la martori, la martori clasici maghiari pentru a dovedi, că proiectul de lege, care voiește a împede cultivarea în limba lor maternă a fiilor poporului românesc, este în contrarietate cu interesele bine pricepute ale patriei, a trebuit să ne provocăm la martori, căci am ajuns în trista situațiune, încât noi prelații unei mari biserici, nu putem să apărăm interesele patriei noastre după cea mai bună convingere a sufletului nostru, fără ca pentru aceasta să nu ni-se arunce numai decât în față acusa nepatriotismului din partea paraziților patimei naționale.

Excelența Voastră d-le ministru!

Nici odată poporul nostru și biserica noastră nu au păcătuit în contra patriei, fiul acestui popor și acestei biserici cu credință își implinesc datorințele patriotice, darea și-o plătesc, sângele și-l varsă, sunt iubitori de pace, și pentru toate acestea nu cer în schimb altceva, decât libertatea să-și crească copiii și să se poată ruga lui Dumnezeu în limba

lor proprie. Nu luați dela noi aceste sfinte drepturi, căci din asta nu va răsări binecu-vântare pentru patrie. Și, ca nici aserțiunea aceasta a noastră să nu fie lipsită de mărturia înțelepciunii, ne provocăm din nou la cuvintele baronului Iosif Eötvös. Putem face, ca împedcând libera mișcare a naționalităților în comune și comitate, să amuțescă acelea voci, cari acum pe unii îi umple de frică, — putem face, ca concentrând toată educațiunea în mâinile guvernului, aceea să o folosim ca mijloc pentru lățirea limbii noastre proprii, dar ca naționalitățile diferite ale țării să-și pierdă conștiința individualității lor ca să nu se însuflească pentru naționalitatea lor, aceea pe această cale întocmai așa nu o vom putea ajunge ca alții, cari cu aceleași mijloace același lucru l'au încercat față de naționalitatea maghiară și rezultatul la care ne putem aștepta va fi numai acela că mișcarea aceasta, pe care am delăturat-o dela suprafața vieții publice, își va exercia cu atât mai adânc influența sa, și aceea aversiune ce există acum în contra limbii maghiare, se va preface în aversiune contra uniității patriei. (Op. cit. 1903. p. 105)«.

Forța brutală e element destructiv; putere asimilatoare este numai libertatea, egalitatea și iubirea creștinească a deaproapelui. Statul e mare, statul e puternic, interesele lui sunt sfinte, el poate da și poate lua, dar și mai puternic este adevărul și duhul vremilor. Orice s'ar întâmpla, Excelența Voastră Domnule Ministru, biserica noastră și poporul nostru cu credință își va implini datorințele sale față de patrie, dar limba sa nu o va părăsi, căci scris este despre dînsul, că mai mult își iubește limba decât viața.

Primiți, Excelența Voastră Domnule Ministru, sincera expresiune a deosebitei noastre considerațiuni.

Sibiu, în 19 Iulie 1904.

Episcopatul bisericeii gr.-or. române.

Lupta în comitate.

Congregația com. Sigetului Marmației.

Rușine națională. — Preot român votând proiectul Berzeviczy.

Ni-se scrie: Vă rugăm a publica în »Tribuna«, că în Sigetul-Marmației azi în 18 Nov. st. n. s'a ținut congregațiunea.

Pe tapet a fost și felicitarea ministrului de culte pentru proiectul cunoscut.

După cetirea propunerii s'a ridicat Dr. Ioan Mihalyi, protofisc comitatens și a ținut o vorbire foarte bine motivată, argumentând cu legile existente cari garantează confesiunilor susținerea școlilor lor proprii. A zis că prin legea nouă ar fi caracterul poporului românesc vătămât, ar fi autonomia noastră desconsiderată. Prin abus s'ar putea închide toate școlile confesionale.

Nu e bine a conturba liniștea și senzibilitatea naționalităților. După vorbirea lui Mihalyi a vorbit Balog Mihaly, vicarul rutean gr.-cath. care a accentuat că religiunea nu are nimica cu naționalitatea El zice, are poporenți cari nu știu limba ruteană și deaceia sunt buni gr.-cath.

Bud Tit, vicarul rom. gr.-cat. nu primește propunerea fiindcă nu sunt aplanate gravaminele cari le-a înșirat episcopii în memorandumul cunoscut. Nu poate primi propunerea dacă superiorii lui nu o primesc.

Vasiliu Joódy parohul Vadului prot. on. recunoaște cele zise de Mihályi din punct de vedere iuridic, însă praxa lui care și a câștigat-o în viață îl învață altcum și anume «omul care nu știe ungurește este așa ca și o vită mânăta de ici colo». (Olyan mint a barom a melyet innen oda hajtanak.) Fi-nește cu aceea că în caz decumva sunt diferențe dogmatice, acelea le vor delătura prelații noștri, el primește propunerea.

A mai vorbit Toth Ferencz, preot calvin, Kovéssy Zoltán, director preparandial de stat, se înțelege că pro.

Discuția s'a închis, s'a pus la vot, 77 voturi au intrat pro, 8 contra anume: Ioan Doros, paroh Slatina; Dr. Florentin Mihályi avocat, Simion Balea, paroh Spânția Ilie Mariș, avocat, Tit Bud. vicar, Basiliu Jurca, proprietar Dr. Ioan Mihályi, protofisc comitatenz și M. Pavel.

Dintre Români au vota: pro: Joódy prot. on., Pap Simion, protopretor, Ioan Balea, protonotar, Dr. Aurel Man a fost de față dar n'a votat, motivând că fiindcă proiectul nu e pe masa casei deputaților nu are senz votarea.

Cu regret trebuie să constat că proținea care e bine reprezentată în congregație s'a reținut dela adunare poate de frica ajutorului de stat.

Disidența crește.

Știrile sosite din Budapesta vestesc că disidența din partidul guvernamental crește. Cu ziua de ieri s'a ajuns deja la numărul 18, alăția deput și au ieșit adică din partidul liberal. Toți sunt din așa zisa «grupare a casinet», magnați în pretenie și rudenie cu contele Andrassy Gyula.

A demisionat apoi, motivat, fișpanul conte Hadik din Zemplén, care desaproba și el lovitura parlamentară făcută de Tisza.

In cercurile opoziționale se vorbește că Széll își va depune mandatul. El ar fi fost primit în audiență de M. Sa și i-ar fi arătat acestuia adresa ce opoziția a făcut pentru a lua M. Sa și știre despre lucrurile din Dietă. Széll s'a dus la audiență în calitatea sa de consilier intim regesc.

Meetingul din Budapesta.

Duminecă s'a ținut meetingul liberal în „Redută“ anunțat cu săptămâni înainte.

După cele întimplate Vineri, se înțelege crescuse și importanța acestui meeting plănuit la început pentru a da un vot de încredere acțiunii guvernului iar ucum aflându-se în fața unui act împlinit de violență parlamentară, ca să-l dea sancțiunea. După agitațiile ne mai pomenite ale presei maghiare, ear temerea că se face o contramanifestație, eventual turburări de stradă, decursul nedeș pe cum și participarea unui însemnat număr de cetățeni ai Capitalei la adunare dovedesc însă în cazul cel mai bun lucru: opiniunea publică nici chiar cea din Budapesta, va să zică cea în nemijlocit contact cu parlamentul, stă indiferentă și nepăsătoare față de cele ce se petrec. Și e mai mult decât ridicol a vorbi eum a vorbit și Kossuth, de revoluție de sânge, când nici măcar pentru o simplă demonstrație de stradă, nu se mai găsesce proști.

Adunarea s'a deschis la 11 ore, presidând Kautz Gustav. O deputațiune a invitat apoi guvernul care s'a și presintat în frunte cu prim-ministrul contele Tisza. Aplause frenetice l-au salutat la intrarea în sală. Galeria era lăxite de dame din înalta societate a Budapestei.

Doi oratori au vorbit, s'a primit pe urmă unanim motiunea prin care se votează încredere guvernului și mulțumită pentru actul său energetic de Vineri.

La sfârșit a luat cuvântul contele Tisza, vorbind cu mult efect. Recunoaște că a violat forma, dar a mântuit — zice — condițiunile de înaintare, desvoltare și fericire a patriei. Primește toată răspunderea și e sigur că istoria îl va justifica.

Sfințirea bisericii rom.

gr.-or. din Șimand.

Ieri, ziua Arhangelilor Mihai și Gavriil s'a sfințit biserica rom. gr.-or. din Șimand, care în vară a fost renovată aproape din temelie. Actul la săvârșit însuș P. S. Sa Episcop I. Papp, care era însoțit de directorul seminarial Roman R. Ciorogariu, protopopul George Fopovici, refent bisericesc și protodiaconul Dr. Iustin Suciu, cari au plecat luni cu trenul de amiază din Arad.

Primirea P. S. Sale a fost din cale afară entuziastă. Banderiu de călăreți impozant mergea în fruntea șirului de trăsuri ieșite întru întâmpinarea Arhiereului.

Serviciul divin P. S. Sa l'a săvârșit cu număroasă asistență de preoți.

În decursul serviciului divin, P. S. Sa rezervase o distincțiune bine meritată P. C. Sale Roman R. Ciorogariu, hirotonându-l de protosincol. Asemenea a distins pe preotul local Augustin Beleş dându-l binecuvântarea să poarte brâu roșu, și sfințit de preot pe Valeriu Felneac capelan în Sâmbăteni și de diacon pe clericul Valeriu Dronca.

A ținut apoi credincioșilor o cuvântare, plină de înțelepte învățături și cu puterea de convingere ce caracterizează verva oratoriei iubitelui nostru Arhiereu. Vom reveni mai pe larg asupra întregului act al sfințirii bisericii din Șimand, atât de frumos și înălțător.

Distincțiunea P. C. Sale directorului seminarial Roman R. Ciorogariu de protosincol, a produs sincere bucurie în Arad. Azi dimineața la 10 ore, corpul profesoral întreg a felicitat pe directorul său din prilejul distincțiunii binemeritate. Funcționarii și referenții Conzistorului conduși de secretarul Vasile Goldiș și număroși fruntași ai societății noastre au grăbit la locuința P. C. Sale să-l felicite.

Ne asociem și noi la bucuria generală, felicitând pe P. C. Sa din toată inima.

Războiul ruso-japonez.

După părerea unui corespondent englez din Mucden, campania de iarnă n'ar putea avea loc, din cauza că Transiberianul nu poate transporta pe câmpul de războiu mai mult de 300 de mii soldați, abstrăgând dela transportul combustibililor și al cailor. Se crede că Rușii sunt mai precauți întru a remedia aceste insuficiențe. Ceea-ce împedecă reluarea operațiunilor este împregiurarea, că frontul celor două armate adversare fiind foarte bine fortificat, un atac în partea aceasta ar fi extrem de riscat. La desvoltarea unui flanc se recere o superioritate numerică considerabilă, ceace de present nu există de loc.

Inactivitatea flotei ruse blocate dela Port-Arthur a îndemnat pe admiralul Togo

să trimită vasele avariate acasă pentru a fi reparate oprind pe cele capabile de luptă în fața Port-Arthurului. În modul acesta întreaga flotă japoneză va fi în stare să țină pept escadrei Baltice, care în drumul ei de trei luni va fi pierdut considerabil din calitatea ei.

Flota japoneză a operat timp de nouă luni, raportând succese enorme, dar suferind și multe stricăciuni, deci nu este mirare că este lipsă de reparări în măsură însemnată.

Presă rusească este foarte agitată din cauza, că flota Baltice este mereu urmărită de vase de războiu engleze.

Din partea ei presa engleză consideră flota rusească de un fleac, care nu merită numele de flotă. Un scriitor revoacă în Standard un eveniment dela 1877. Pe acest timp adecă armata rusă campă aproape de San-Stefano ear flota engleza ancoră la Galipoli. Războiul ori pacea nu să țină decât de un fir slab, și trecerea liberă prin canalul Suez eră pentru Anglia o chestie de viață. În acest moment se aflau la Genova două mari vapoare încărcate cu pietri de granit acoperite cu ciment de Portland. La cel dintâi semnal aceste două bastimente aveau să plece spre canalul Suez la locul indicat, unde aveau să fie scufundate închizând în felul acesta liberul parcurs prin canal.

Autorul acestei istorisiri fantastice își exprimă prin urmare teama, ca Rușii să nu facă cumva o atare experiență acum, căci din partea lor ne putem aștepta la toate.

Iată cum nu lipsește nota comică nici în momente de grave preocupățiuni, pe cari le inspiră bărbaților de stat epopea din Extremul Orient.

De altcum nici o schimbare pe câmpul de război.

Conform unei depeșe din Tokio, la Șaho se desvoaltă o acțiune febrilă din partea ambilor beligeranți pentru o luptă apropiată. Adversarii sunt în luptă de artilerie continuă. Toate telegramele sosite din cartierul general al ambelor armate spun de acord, că la aripa dreaptă a armatei ruse a început lupta. Cu toate astea pare că aceste mișcări au de scop a duce în eroare pe ambii adversari, ear lupta decisivă abia numai atunci se va da, când unul dintre beligeranți în conștiința superiorității sale asupra celuilalt va avea prospecte vădite pentru reușită.

Dăm aci următoarele telegrame:

Sanghai, 20 Nov. (Reuter) La 17 Nov. Japonezii de nou au dat un asalt violent asupra Port-Arthurului. Se vestește că Japonezii au descoperit câte-va locuri importante cu suterane.

Petersburg, 17 Nov. Corespondentul ziarului Birjevia Viedomosti primește din cartierul general rusesc vestea, că Japonezii concentrează mari forțe în fața frontului ostic al armatei ruse.

Tși-fu, 17 Nov. Agențiet Reuter îi se vestește, că trei contra-torpilor japonezi au intrat în acest port, ear după-ce au fost asigurați, că contra-torpilor rusesc Rastoropny a fost în adevăr nimicit, s'au depărtat.

Vilna, 17 Nov. Generalul Gripenberg, comandantul armatei a doua rusești din Mandciuria, a plecat azi pe câmpul de război.

Petersburg, 17 Nov. Agenția telegrafică rusă este informată că la Inkeu și a Pitse-vo au debarcat 60.000 Japonezi.

Tokio, 20 Nov. Acțiunea febrilă ce se observă la Șaho pare a indica o luptă apropiată. Rușii prin mișcările lor n'au alta de scop decât să ducă în rătăcire pe Japonezi. Atacurile lor (ale Rușilor) toate au fost respinse.

La cartierul general a sosit ieri din partea mareșalului Oyama cu datul de 18 Nov. următorul raport: Azi la răsărit de soare o trupă inamică a îndreptat un atac în contra Sin-lung-tung, dar a fost respinsă. De azi de nainte de amiază începând adversarul pușcă asupra noastră din apropierea Șahopu cu tunuri de câmp fără să ne cauzeze vre-o stricăciune. La Sia-mian-tșu a descoperit o trupă rusească pedestră împușcând asupra ei, în urma căreia trupa aceasta a luat-o la fugă desordonată spre un sat din apropiere.

Mukden, 20 Nov. (Reuter). Aici se declară că pentru flota Balticăi n'ar avea să însemne nimic căderea Port-Arturului, dacă fortăreața ar capitula înainte de ce ar sosi escadra rusă în Marea galbină, deoarece ea se duce la Vladivostoc (!!). La 15 Nov. Japonezii au fost de nouă bătuti la Port-Arthur. Linia ferată dela Mukden spre est până la Tu-tșun a fost lungită. Din minele de cărbuni a fost transportată mare cantitate de cărbuni. Pozițiile ambelor armate sunt extra-ordinar de tari. Bateriile japoneze, care stau pe colina Putilov, au îndreptat un foc atât de violent încât poziția rusească a fost formal acoperită de proiectile.

Oficieri sosiți dela aripa dreaptă spun că ieri s'a început lupta în partea asta.

Din Bucovina.

În Nr. 87 dela 7/20 Novembre cetim în organul partidului poporal român din Bucovina «Deșteptarea» o tristă veste:

Comitetul central al partidului poporal-național, întrunit la ședința din 14 l. c. n., a decis dizolvarea sa și sistarea apariției ziarului «Deșteptarea».

Nu ne putem jeli din destul la vederea stărilor desolate ale Românilor Bucovineni, care partid compact unitar cum erau, s'au desmembrat în partide și fracțiuni, slăbind în modul acesta acțiunea de rezistență, dacă nu de afirmarea mult încercatului românism din mândra Bucovina. Știm cum în partidul național român s'a produs acum 5 ani o regretabilă schismă în urma momelor faimosului satrap al Bucovinei bar. Burghignon, un francez renegat, ale cărui promisiuni o parte a Românilor creduli din partidul național a dat crezământ în speranța că în urma unei situațiuni schimbate Români vor afla sprijin din partea stăpânirii țării. În speranța aceasta prea vagă, s'a produs sciziunea în partidul național, încetând și organul «Patria» de de atunci. Asta s'a întâmplat, fără ca pentru Români Bucovineni să fi urmat o eră mai fericită sub aripele protectoare ale satrapiei lui Burghignon. Bine au văzut atunci acei bravi stegari, care au rămas și pe mai departe sub vechiul drapel național, că din partea unui renegat nu te poți aștepta la nici un bine, la nici un favor, căci renegatul este cea mai ordinară specie de oameni. Astfel mica gardă s'a constituit într-un nou partid, întemeind și un nou organ «Deșteptarea», care cinci ani de zile apăra energic și cu inimă românească intere-

sele vitale ale Românilor de sub jugul domniei lui Burghignon. Multe lupte în public, în adunarea Bucovinei, în presă, a dus această bravă gardă, până ce sub presiunea grelelor împrejurări s'a văzut silită să se retragă definitiv de pe arenă, cedând terenul micelor partide, și fracțiuni care s'au înghiebat toate să ferească poporul românesc bucovinean fie care după priceperea sa. Regretăm mult dispariția valorosului organ, dar avem speranța, că Români Bucovineni se vor înțelege odată, vor lăsa la o parte micile neînțelegeri și se vor contopi earăși — ceea ce este și dorința organului ce încetează — într-un partid unitar puternic românesc.

Eată motivele, pentru care cei din jurul «Deșteptării» nu mai pot continua lupta, după înseși mărturisirile lor:

Cu inima grea luăm rămas bun pe totdeauna dela publicul mare românesc, mulțumindu-i pentru interesul și sprijinul acordat prin lungul șir de ani. Suntem cuprinși de acea jale, ce o resimțim prietenii la despărțire.

În terea activității comitetului central al partidului poporal național și sistarea apariției ziarului nostru sunt consecvențe ale împrejurărilor actuale și ale convingerilor, ce le nutrim.

Vremi grele au petrecut Români bucovineni prin un deceniu. Au purtat lupte crâncene pentru drepturile noastre și pentru apărarea noastră etnică. La început am fost un corp solidar, cu luptă unitară. Divergențele de tactică în luptă au produs însă spargeri și formări nouă politice, precum este partidul poporal-național. În urmă s'a ivit și partidul democrat român.

Astăzi priveștiștea este întristătoare. Corpul națiunii noastre este spart în caste separate. Marii proprietari, preoții, învățătorii, poporul rural — toți se separează politicește unii de alții și se mărginesc a lupta pentru interese particulare ale stării, cărui li aparțin — acesta este tristul efect al agitațiunilor democrațiilor Români. Ba starea este și mai rea prin faptul, că și în sinul fiecăreii dintre stări există fracțiuni și divergențe.

Aceasta stare de lucruri nu poate duce spre bine. Ea li răpește poporului român puterea, de a se vaidita ca un factor hotărâtor în viața publică din Bucovina și de a se apăra cu energie necesară.

Nu idealele castelor, ci idea națională comună tuturor, trebuie să fie principiul întipărit în sufletul și scris pe stindardul fiecărei Român bun.

Drept consecvență a acestei convingeri este dizolvarea comitetului central al partidului poporal-național și sistarea apariției ziarului nostru. Partidul poporal reprezintă numai o fracțiune a poporului nostru din Bucovina, asemenea și «Deșteptarea». Vremea actuală reclamă însă combaterea spiritului separatist și re consolidarea unui partid mare național, precum și un ziar, care să reprezinte aceste convingeri.

Patriotismul românesc ne îndeamnă să ne dăm la o parte și să ne netezim calea spre realizarea acestei idei.

Dispară fracțiunile, dispară divergențele de castă, triumfeze măreața idee națională! — acesta este cântecul nostru de lebedă și apelul ce-l îndreptăm către patrioții Români din țărișoara noastră.

Adunare poporală în Pecica-română.

Mercuri la 16/3 Noembre n. c. s'a ținut în frunțașă comună Pecica-română o adunare poporală pentru candidarea membrilor în congregațiunea comitatensă și pentru luarea măsurilor necesari cu ocaziunea alegerii.

Sala mare proprietatea comunei bisericesti era plină de popor, când urcă tribuna frunțașul Teodor Orga, care mulțumește prin o vorbire și cu o vervă adevărat oratorică conștraților adunați, că la apelul dat s'au întrunit în un așa număr frumos. — Spune scopul adunării, care este candidarea de membrii pentru congregațiunea comitatensă făcând totodată atentă adunarea, ca să fie cu băgare de seamă la alegerea membrilor congregațional și numai astfel de

bărbați să aleagă, care cunosc bine starea și durerăa poporului. — După ce provoacă din nou poporul la conșlegere propune de președinte pe părinte Stefan Tămășdan ear de notar al adunării pe dl Octavian Tămășdan, absolvent de teologie, ceea-ce poporul a primit cu unanimitate.

Părintele Stefan Tămășdan mulțumește pentru onoarea ce i-s'a dat și ca ocaziunea aceasta și după ce provoacă adunarea la bună înțelegere îndeamnă poporul adunat la dragoste adevărat frățișcă — declară adunarea de deschisă dând cuvântul părintelui coleg Dr. Demetriu Barbu.

Părintele Dr. Demetriu Barbu urcând tribuna vorbește poporului adunat. Arată prin o vorbire sugestivă și vervă importantă ce o au alegerile congregaționale, rugând poporul, ca să-și pună candidații săi naționali. — După puțină dispută adunarea în unanimitate candidează de membrii pentru congregațiunea comitatensă pe dl Vasile Goldiș, secretar conșistorial; dl Aurel Novac, cand. de adv.; dl Vasile Ciorogariu, comerciant; dl Teodor Orga și dl Traiță Terețean, proprietar.

După acestea vorbește dl Octavian Tămășdan, absolvent de teologie, care a fost întrerupt în vorbirea s'a de pretorele Sever Bocșan fiind provocat din partea d-sale, ca să vorbească la obiect, că la cazul contrar li va de trage cuvântul și va lua măsurile necesare contra lui. Dl O. Tămășdan declară din capul locului, că pentru cele ce a zis și va zice ia responsabilitatea asupra-li, continuând a vorbi arată poporului neajunsurile și năcazurile ce-li primejdiesc. — Spune, că administrația din loc, ca și în trecut o să se folosească de toate mijloacele, ca să nimicească reușita candidațiilor nostri, drept aceea face atentă adunarea, ca să fie cu mare băgare de seama la această împrejurare.

În urmă vorbește dl Dr. Aurel Novacu despre drepturile poporului asigurate în legile din anul 1868 în urmarea căruia să nu se folosească de dreptul său liber precum li dictează inima fiecăru.

După vorbirea bineînțeleasă a dlui Dr. Aurel Novac programa fiind exauriată, adunarea să declară din partea președintelui de închisă.

Din străinătate.

Din Vatican. Din Roma se depeșează că Papa a ținut azi un conșistor secret numind mai mulți episcopi.

Pontificile a comunicat apoi conșistorului numirile deja făcute, printre care a Mgr. Camilli, ca episcop la Iași.

Papa a pronunțat apoi o alocuțiune regretând războiul din Extremul Orient și zicând că roagă pe Dumnezeu ca să puie capăt cât de curând acestui războiu.

Relevând apoi conflictul religios cu Franța, Papa a vorbit de sentimentele creștinești ale populațiunei franceze și de imposibilitatea de a numi episcopi francezi.

Papa regretă totodată dificultățile prin care trece biserica din Franța și declară că inviniurile ce se aduc Sf-tului Scaun că ar fi viola concordatul sunt neîntemeiate. Din contra, guvernul francez este acela care a violat libertatea exercițiului cultului catolic. Pontificile nu speră că situațiunea se va schimba. Evenimentele din ultimele zile fac a se crede că guvernul francez își va atinge scopurile extreme ce urmărește, dar evenimentele, deși dureroase ne vor găsi, a adăugat papa, pregătiți, căci avem încredere în ajutorul lui Dumnezeu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Novembre 1904.

— Aniversarea lui Mihai Viteazul. Cetim în „Secolul”: Uniunea studenților români, în dorința de a sărbători în chip deosebit ziua de 8 Noembre, aniversarea celui mai mare erou al neamului românesc, Mihai Viteazul, a decis a organiza niște festivități literare artistice, executate de membrii Uniunei, la școlile primare din cartierele mărginase ale Capitalei.

— **Mizerii la universitatea din Budapesta.** Cetim în ziarele din capitală, că cu ivirea sezonului de iarnă iar apar hoții de paltonne la universitatea din Budapesta. Datina asta este la modă toamna, iarna și primăvara, când lumea este silită să poarte pardesiu ori palton, se înțelege că numai cel ce are atari haine indispensabile. Bietul student, care cu mare greutate a ajuns la câte un palton ori pardesiu mai ieftin, este silit să-și păzească această haină prețioasă ca ochii din cap. Nu cutează să-și desbrace și să-și acaptele în cuier, de teama să nu dispară. Ori dacă îl depune, apoi trebuie să fie cu ochii tot la el, și să nu părăsească sala fără de el. Dar se întâmplă că iese pe un moment în coridor, se respiră nițel aer curat, ori să-și cumpere un corn ori să bea apă. Și aceste 2-3 minute sunt de ajuns să-și dispară haina din cuier. Altcândă se întâmplă de se în schimbă pălăriile, lăsând numai din „greșală“ una învechită în locul unei bune. Și de ani de zile se practică lucrul acesta la „prima și cea mai vestită“ universitate din patrie. Autorii ai acestor prea dese furturi se presupune a fi niște străini de universitate, dar cum la universitate sunt tinerii goi ca napul, nu este probabil ca hoții să iasă din contingentul acestor nelericii intelectuali naufragiați.

Stările aceste triste și compromițătoare faimosul ministru al reformei învățământului popular însă nu caută să le schimbe.

— **Sarah Bernhardt.** La București publicul bucureștean care în totdeauna a dat probe de finețea gustului său sărbătorind cu entuziasm pe artiștii de valoare, va ști și de astă dată să primească pe marea tragediană a Franței, care vine astăzi pentru ultima oară în București. Sarah Bernhardt obișnuită a da publicului reprezentațiuni extraordinare, este însoțită în acest turneu de toată trupa sa de la „Teatrul Sarah Bernhardt“ din Paris, compusă din 40 persoane artiști de valoare și 3 vagoane de costume și de decoruri proprii.

Reprezentațiunile se vor da la Teatrul Lyric în serile de 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 și 15 Noembrie 1904.

Piesele ce se vor da au fost alese de d-na Sarah Bernhardt, care a ținut a se arăta publicului Bucureștean în creațiunile sale cele mai importante.

— **O mare pierdere artistică.** Castelul istoric Hengar, clădit de Elisabeta de Anglia, a ars cu totul. A perit în flăcări un tablou de van Dyck și alte vechi tablouri de măestrii vechi.

Castelul Hengar era cel mai frumos edificiu din Cornwallis.

— **Un verdict.** În cercurile iuriste din Arad face mare senzație verdictul ce s'a dat ieri la Curtea cu jurați d'acel. Boros Lajos, care anul trecut a omorât și a jefuit (în drumul de țară de la Guravău) pe stăpânul său Szántó Gyula, negustor de vite, a fost adică osândit numai la 5 ani temniță, deși pentru asemenea crimă legea prevede — ștreangul.

— **O publicație jubilară.** Peste 18 luni se vor împlini 40 de ani de domnie glorioasă a M. S. Regelui Carol al României.

Cu această ocazie se va publica sub îngrijirea Academiei Române o ediție completă până la 1906 a publicațiunii „Domnia Regelui Carol“.

— **Declarația regelui Petru, „Obzor“ din Zagreb** scrie următoarele: Regele Petru a primit zilele astea în audiență pe un student universitar croat. Regele, pe care îl leagă o veche preținie de părinții studentului, a pus la o parte orice ceremonie și etichetă, îmbrățișând pe student și sărutându-l. Apoi l-a întrebat unde-și face cursul superior, postindu-i mult noroc și succes strălucit. După aceea a zis regelui: „Lucrez mereu, mănânc și beau puțin ca în felul acesta să-mi lungesc viața în scopul unirei morale a Serbilor și Croaților.“

— **Procesul Drului Iacobsohn la curtea cu jurați din București.** În ziua de 1 Noembrie s. v. a. c. s'a început în fața Curții cu jurați de Ilfov procesul D-rului Iacobsohn.

Pe banca apărării iau loc d-nii avocați A. Radovici, Delavrancea, B. Gănescu Ciorăneanu și Davidescu. Partea civilă e reprezentată prin D-nii avocați C. Cernescu, St. Rosnovanu, C. Danielopol și N. Xenopol.

Prezidează consilierul de Curte dl Dâmboviceanu, asistat de d-nii Ferikyde și Slătinea-

nu. Acusarea e susținută de d. procuror Antonescu.

Acuzatul fu introdus, începând apoi greșierul a citi actul de acuzare din care reese că Drul Iacobsohn este acuzat de crimă prin otrăvire înotriva soției sale Ida Iacobsohn, în scopul de a pune mâna pe o sumă de 50.000 lei ce trebuia să încaseze în urma morții soției sale dela societățile de asigurare „Anker și Patria“.

Acuzatul la interogatoriu ce i-s'a luat susține că starea lui materială era destul de bună, că trăia bine cu soția sa Ida, și că nici odată nu s'a gândit să comită un asemenea fapt. El susține că moartea soției sale a devenit din cauza unei mari și violente vărsări de sânge din stomac și înecăciuni.

Nenorocita Ida a fost pentru a doua oară desgroapată urmând ca savanții medici Români să-și dea avizul dacă în realitate Ida Iacobsohn a fost sau nu otrăvită. Procesul acesta va dura mai multe zile.

Sunt 8 zile de când acest interesant proces continuă a fi dezbătut, și va continua încă mai multe zile, căci până acum nici martorii nu am putut fi încă toți ascultați.

Sâmbăta trecută a fost ascultat între alții și martorul dl Dr. Stoicescu Profesor la facultatea de medicină din București. Dsa fiind interogată doclară: ca unul ce fac parte din consiliul superior sanitar am fost deci de lață când s'a dezbătut cazul D-rului Iacobsohn.

Spune că examinând dosarul s'a convins că victima a fost intoxicată cu mari cantități de sublimat, și că de o moarte cauzată de ulcer, nu poate fi vorba căci nu prezenta perforarea stomacului nici vărsăturile prea abundente. Mai adaugă că s'ar putea invoca că intoxicarea cu sublimat, presintă salivatie. Dl Delavrancea avocatul apărării combate cu multă energie părerea ce și-a însușit-o dl Dr. Stoicescu, numai în urma studierii dosarului, ci nu a însuși cadavrului victimei.

Sedința a continuat până noaptea la 11 ore ascultându-se mai mulți martori.

Vom avea în vedere urmarea acestui proces, ținând în curent pe cetitorii nostri despre mersul lui.

— **„Somnul de iarnă“.** Un profesor din Praga, d-rul Nasarik, dă o foarte curioasă știre asupra locuitorilor unui ținut din Rusia septentrională. La începutul lui Noembrie, spune doctorul, când țaranul rus vede că proviziunile nu-i vor ajunge ca să iasă din iarnă, își adună toată familia și dă ordin, de culcare. Din acest moment, unul câte unul să scoală foarte rar și numai pentru-ca să se ție focul aprins și pentru a mânca puțină pâine cu apă, tocmai atât cât îi trebuie ca să nu moară. Tăcerea cea mai adâncă domnește în colibă; locuitorii ei nu deosebesc ziua de noapte; ei sunt adâncii într'un fel de letargie, în acel „somn de iarnă“, care pentru mulți se schimbă în „somnul cel vecinic“. Și totul doarme în jurul lor; cealaltii țărani dorm; animalele și ele, părând a fi priceput porunca, nu se deșteaptă de cât a-și mânca mica porție de mâncare pe care stăpânul li-o împarte cu sgarcenie. Tot satul, tot ținutul (căci în toate satele să procedă la fel) petrece astfel iarna. E o noapte adâncă, este „somnul iernei“, supremul mijloc de a se lupta cu foamea.

— **Călugăriile pe coperiș.** În Paris s'a întâmplat în zilele trecute, că o călugăriță stătea pe vârful unui coperiș și strigă după ajutor. Lume multă se adunase, și i-au venit repede în ajutor și a scoborât-o de pe coperiș. Călugărița însă abia numai într'un târziu a putut spune pățania. De mult timp ducea în mânășire un tratu nesuportabil. Stărița o chinua zile întregi fără mâncare și odihnă. În zilele trecute s'a hotărât să fugă. Când toate surorile erau la slujbă, ea s'a furișat în podul mânășirei, de aci s'a urcat pe coperiș și a început a striga după ajutor. Lumea adunată, auzind acestea, a început să fluere la ferestrele mânășirii și să huiduiască călugărițele. Poliția a introdus cercetare.

— **Deficitul expoziției universale din St.-Louis.** „Berliner Tageblatt“ publică următoarele asupra expoziției universale din St.-Louis.

Acum fără îndoială, că expoziția din St.-Louis se va termina cu un mare fiasco. Despre asta ne putem convinge, dacă comparăm rezultatul de până aci al expoziției din St.-Louis.

Anume expoziția universală franceză din 1878 a fost cercetată de 16,032.725 vizitatori, cea dela 1888 de 28,149.343 iar cea dela 1900 aproape 30,000.000 curioși.

Expoziția din Chicago conforma statisticei oficiale a fost cercetată de 27,539.321 vizitatori.

În comparație cu aceste cifre colosale numărul cercetătorilor expoziției din St.-Louis dispăre căci dela deschidere încoace, deci în decurs de patru luni numai 7.000.000 vizitatori au fost să cerceteze marea expoziție americană.

Și cum expoziția va mai fi încă 3 luni deschisă, putem lua ca probabil, că numărul total al vizitatorilor abia se va ridica la 10,000.000.

— **Jefuirea unei bisericel.** Citim în Unirea: în noaptea de 9 Nov. niște hoții până acuma necunoscuți, deschizând ușa corului bisericesc au intrat în biserică de unde au furat 4 feșnice de argint în mărime de 60 cm. au rupt lăcutul de pe o cutie, unde se adunau contribuțiile pentru ornarea bisericii, însă în cutie nu au fost decât 20 cr, cari s'au fost strâns în Dumineca din 6 Nov. și din aceea au furat 18 cr. iar 2 cruceri au lăsat.

— **Necrolog.** Subscriși adânc îndurați anunță trecerea la cele eterne a mult iubitei lor fiice resp. soră și mătușă, Livia Clepan, întâmplată în 12 Noembrie st. n. în urma unui morb greu și îndelungat fiind împărțită cu sfințele Taine.

Fișez în 15 Noembrie 1904.

În vecl pomenirea ei!

Șofronie și Ana Clepan ca părinți, Emil Clepan, Iulia Tomescu născ. Clepan și Simeon Tomescu, ca nepoată.

— **Andrei Buntoiu, marele binefăcător al școlilor noastre centrale române gr.-or. din Brașov și cel din episcop al bisericii Sft. Nicolae din Brașov-Schei.** Fiind împărțit cu sfințele taine, în vîrstă de 88 ani, și-a dat nobilul său suflet în mâinile creatorului astăzi la orele 7 a. m.

Cu inima îndurerată aducem această tristă știre la cunoștința tuturor prietinelor școlilor noastre.

Rămășițele pământești ale neuitatului și nemuritorului binefăcător al școlilor să vor ridica din casa sa proprie, strada Prundului Nr. 30 și să vor depune spre vecinica odihnă în cimitirul bisericii Sft. Nicolae Duminecă în 7/20 Noembrie 1904 la orele 2 p. m.

Brașov, 5 18 Noembrie 1904.

Eforia școlilor centrale române gr.-or. din Brașov.

Dumnezeul îndurărilor să-i facă parte de eternă odihnă în locașurile dreptilor!

— **Regină — medic de praxă.** Soția regelui portugez, Maria Amalia terminând studiul medical, în scurt va obține diploma de medic. La vară când soțul ei va face o vizită la Paris, ea va conduce și afacerile de stat.

— **Ziaristica în Japonia.** În Japonia se tipăresc acum peste o mie de ziare și reviste. Biblioteca publică din Japonia posedă mai mult de cincisute mii de volume din cari o mie în limbile europene. Traducerile sunt din cele mai libere, adeseori chiar acțiunea romanelor e transformată pentruca să placă mai mult Japonezilor, iar persoanelor din romanele traduse li-se dă nume japonez.

— **Petrecere.** Tinerimea română vă invită la convenirea socială împreună cu dans ce să va arangea în 26 Noembrie n. în sala mare „Arborelui Verde“ începutul la orele 8½ seara. Oradea-mare, 1904 l. c. Comitetulul arangiator. Pretul de intrare: pentru familie 6 cor. pentru persoană 2 cor.

— **O tragică întâmplare într'o familie română.** Dl Dr. I. G. descrie cu data 17 Nov. „Gazetei“ fioroasă sinucidere a unui tinăr român din cei mai cinstiți, Ladislau Toma. S'a dus să-l vadă și descrie cele văzute cu pricina sinuciderii astfel:

În etagiul prim din strada Köt6 Nr 5 trei odăi modeste. În odaia mai de frunte, în salon, zace tinărul Ladislau Toma scaldat în sânge. S'a împușcat în gât și glonțul i-a eșit prin ceafă. E mort.

Lângă trupu-i rece se svârcolește cu moartea o fetiță de 11 ani, Elena sora tinărului. Glonțul fratelui său trecuse prin gât numai, și n'o nimeri mortal. De present dansa e în spital dar

e puțină nădejde de scăpare. Sărmană fetiță, ce soarte jalnică ți-sa urzit în lume!!

Istoria tragediei e grozavă și-ți răcolește toate simțirile. E grozav și fatal când bestialitatea stăpânește pe om. Fiorii ne cuprind, când te gândești la degenerarea moravurilor timpului nostru. Parcă n'am trăi în secolul luminilor.

Jertfa nefericită era o fetiță frumoasă, inteligentă, cu toate că avea numai 11 ani. Trimisă fiind de tatăl-său să-și comande ghețe la un păpușar, ea cade victima bestialității acestuia.

Păpușarul, cu numele Lengyel, om de 40 de ani și cu nevastă, siluește și necinstește fetița. Fetița în urma siluirii — care s'a întâmplat acumă sunt 8 zile, — sângerează într'una și-și pierde tot sângele. Fratele său Ladislau, — care făcea cursul postal de un an în Budapesta, — este telegrafic chemat acasă pentru boala soriorei sale, pe care o iubea până la nebunie și într'una o pomenea și întreba de ea în scrisorile sale către părinți. Veni deci acasă la Cluj intristat din cale afară.

Când își văzu sorioreă palidă, ca ceara și cinstea familiei pătată, nu mai știa ce să înceapă de rușine și plângea ceasuri întregi în taină. Ea propune în rușinea-i mare surorilor sale să se facă călugărițe, sau să se invenineze toate, căci cinstea familiei și așa e perdută. Dar nu izbutește.

Azi dimineața se hotărî la un pas fatal. Văzând chinurile grozave ale fetiței, se hotărî să i-le aline și să facă capăt c'un glonț durerilor ei. Așa s'a și întâmplat.

Trimite cele trei surori la biserică ca să se roage pentru însănătoșirea Elenei, care și așa ajunse-e în gura morții, în urma pierderii mari de sânge.

Cam pe la 11 ore îi acoperă fetiței ochii; ea să nu-i vadă fața-i de copil, și așa îi trage cu revolverul ucigaș un glonț în gât. Impușcătura n'a fost mortală. Imediat după aceasta trasă asupra sa două gloanțe, cari i-au stins viața.

Mama lor auzi din bucătărie detunătura revolverului și a leșinat de spaimă. Mai târziu veniseră și surorile dela biserică și tatăl său dela oficiu, care mai că a înebunit privind la groaznicul spectacol.

Iar ziarul „Ellenzék“ din Cluj scrie: „Dacă ar fi murit pe câmpul de război, moartea lui Toma nu putea fi mai frumoasă și mai emoționantă. El și-a vărsat sângele pentru ideea cea mai dreaptă — pentru onoare“.

Numitul ziar totodată publică un semnal „Mai mulți“ și care are armătorul conținut:

„Apel către publicul cinstit din Cluj. Un om cinstit s'a împușcat din cauza bestialității ucigașului surorii sale.“

Tinărul era unica speranță a unei familii sărace, dar cinstite. Familia n'o fi având nici cu ce-l înmormânta dar chiar de ar avea, societatea trebuie să-l declare de mortul său!

„Să-l considerăm deci ca atare și pe cel cinstit să-l înmormântăm noi cel cinstiți!“

„Fiecare să-și desprindă floarea sa și să o depună pe catafalcul, unde odihnește adevăratul om cinstit!“

Mai dureros în istorie e și faptul, că fetița Elena Toma, care se află la clinică, a fost operată, extragându-i-se glonțul, și ea e în afără de orice pericol; va scăpa cu viața, și plânge necontenit moartea fratelui său...

— **Un roman bizantin.** Frederic Harisson, celebrul critic englez, cunoscut prin opiniile sale positiviste, a publicat de curând un roman istoric a cărui acțiune se petrece în Bizanțul din veacul al 10-lea. Se afirmă că opera sa are sumbra strălucire a unui mozaic bizantin dar și rigiditatea acestuia. Personajile sale sunt tipuri ale epocilor lor, nu oameni vii. Teophana, împărăteasa crudă, care domină acțiunea, pare câte odată melodramatică; bărbatul său, războinicul Nikefor Phocas, pe care l-a înălțat pe tron și apoi a pus să-lucidă după ce prinse dragoste de altul, e mai curând un personaj de convenție. Dar sunt și scene captivante prin veracitatea descrierilor și cea a gesturilor actorilor acestei drame: tablourile din Bizanț, povestirea cuceririi Cretei, misiunea episcopului Luitprand din Cremona trimis de împăratul din Occident la împăratul din Răsărit.

— **Chiar și contra voinței Țarului.** O telegramă sosită din Petersburg lui Lokalanzeiger spune că pe Duminecă era proiectată ținerea congresului zemstvirilor. La congres au fost însăși de tot 75 deputați din diferitele guverne

Populația așteptă cu mare nerăbdare și interes deschiderea acestui congres. Sîpov, fostul președinte al zemstvirului din Moscova, a prezentat programul congresului ministrului de interne Mirski, care deja la primul punct din program a făcut observarea, că ținerea congresului nu se poate admite din cauza că (în punct prim) se vorbește despre revidarea constituțiunii actuale rusești.

Ministrul a mai adăos apoi că se simțește dator să raporteze Țarului, care nu va avea nimic de zis împotriva acestui punct, el nu va pune nici o greutate în calea congresiștilor. (Bine se știe acoperi ministrul Mirski cu persoana stăpânului. Așa se vede se teme să nu-l ajungă soartea antecesorului său). Țarul însă de loc ce înțelese despre intenția acestui congres, a interzis ținerea lui. În urma asta organizatorii congresului s'au dus la ministru declarându-i, că ei vor ține congresul și contra voinței Țarului deși nu în formă oficială. Prințul Mirsky a declarat, că n'are nimic în contră, punând ca condițiune că congresul să se țină ori unde afară de Petersburg și Moscova. Aici de aceea nu poate permite ținerea congresului, de oarece marele duce Sergie a fost contrar acestui congres. Ministrul a mai rugat apoi pe congresiști să-i trimită hotărârile congresului. Organizatorii însă voesc cu orice preț să țină congresul la Petersburg, fiind o parte a delegaților deja acolo. Lumea este curioasă să știe, dacă poliția va usa de forță pentru a zădărnici ținerea acestui congres. Asta calea-valea, nu e așa de greu de ghicit, dar cine poate spune, la cas că acest congres se va ține, dacă nu va însemna el zorirea unui timp mai fericit pentru Rusia barbară de azi?

— **Un roman de fantasie.** În Anglia face mare senzațiune romanul militar al unui oarecare Niemann care preconizează învasiunea Angliei și a Indiilor și ruina puterii britanice.

Niemann presupune că Rusia respinsă din Extremul Orient de armatele japoneze se răsună asupra Indiei.

Invasia Pendjab-ului, luarea orașului Delhi, după apărarea trupelor mahometane, conduse de Kitchener-Serdar, sunt povestite cu multă știință militară pentru că această gigantică aventură să poată părea adevărată.

Germania și Franța se află amestecate în războiul contra imperiului britanic Mare luptă navală la Flushing, desastroasă pentru englezi, prin sosirea unei flote franceze comandată de amiralul de Courtille care se duce în ajutorul flotei germane.

Impăratul Germaniei intră în Londra, urmat de o armată franceză care debarcă la Hastings.

Pacea va da Rusiei India, Franței Egiptul și Belgia, Germaniei, Anvers Zanzibar și Africa de Sud.

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui *Igaz Sándor*.

— Atragem atențiunea p. t. public asupra anuțului dlui *Pollák Sándor*, fabricant de țigle.

La «Vas».

Dedicție...

Auzi, mă! Tinerii nu dansat

Aseară 'n sală până n'tr'unu.

— Da? Noi, cu duh mai ridicat,

Jucat-am douăzeci și unu.

Dr. Fleacău.

TELEGRAME.

Londra. Standard vestește din Sanghaî cu datul de 25 Nov. că conform unei știri aduse de un vapor sosit din Tsi-fe, împreună cu contratorpilota Rastoropy au ieșit din port și alte contra-torpiloare. Se afirmă că *doze au fost ajunse de Japonezi*, ear al treilea a scăpat.

Din Port-Arthur se vestește că Japonezii au făcut la 17 Nov. să sară în aer o mulțime de suterane, în urma cărei împrejurări acoperământul lateral de scutire al forturilor *Lshung-șan și Sungusan a fost nimicit*.

Londra, 21 Nov. În jur de Mueden Japonezii au înaintat spre ambele aripi ale armatei ruse. Azi dimineața a fost liniște perfectă. *Se pare, că se pregătește un atac general*.

Londra, 21 Nov. Standard vestește din Tokio, că lângă Șaho situația peste tot este aceeași. Ei au împins în fața frontului avangardelor rusești în zilele din urmă trupe noui, cari stau zi și noapte gata de luptă.

Tokio (Agentia Rom.) 18 Nov. Agentia Reuter primește informația că o telegramă de a generalului Nogi spune că mai pe urmă Japonezii au distrus un arsenal rusesc și un magazin cu praf de pușcă din Port-Arthur. Japonezii adevădescoperind situația topografică a arsenalului, au concentrat asupra lui un foc violent de artilerie reușind să distrugă acest edificiu în urma unui tir de 200 granate.

Petersburg, 18 Nov. Locotenentul general *Sacharov* telegrafează cu datul de 18 Nov. că Japonezii au luat ofensiva în noaptea de 18 Nov. contra unei dintre pozițiile rusești situate înaintea colinetului *Puilor*, dar au fost respinși.

Londra, 18 Nov. Agenția Reuter primește știrea din Tsi-fu că pilotul contra-torpilorului *Rastoropy* a spus că dela 26 Octombrie începând în fiecare noapte s'au dat lupte la Port-Arthur. Un chinez bătrân, care de surprindere a dat signal Japonezilor, a fost spânzurat. Japonezii menagează vasele care fac serviciul de spitaluri, avertisându-le cu trageri de tun să se țină afară de linia de tir.

Londra, 18 Nov. Agenția Reuter primește din Mueden informația, că de partea vestică a frontului armatei rusești se observă de patru zile încoace o tăcere. Nici o trageri de tun fie de pușcă nu s'a făcut în acest timp.

Japonezii își concentrează forțele în fața aripii stânga a armatei ruse. Rușii s'au întărit considerabil pozițiile. Admirala *Serydlov* s'a reîntors la Vladivostoc. Generalul *Keropatkin* intenționează să inspecteze Vladivostocul, dacă situațiunea va fi tot aceeași încă cât-va timp.

POȘTA REDACȚIEI.

Amicului, Siria. Nu are nici un înțeles să publicăm corespondența... Bătă de ce: prima apucătură este redusă la zero prin faptul că primul nostru redactor s'a întors de erl și a luat conducerea ziarului, după cum își va lua partea la toate luptele. (At despre „dispozițiile“ (?) luate între pahare, iarăși de ce să le dăm importanță: a mai vrut acel „naționalist“ să ne pună și episcop. Nu va reuși nici odată să ne împue nici măcar un erăznic. În biserică noastră sunt factori competenți, peste capul cărora nu se poate trece, ori cât de mare ar fi voința. Vorba românească: De goaba voința, dacă nu-i puterînța.

Bibliografie.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzaze următoarele cărți:

„Carmen Sylva“ de Vojen	Cor. 1.—	plus 5 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „ „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0-40	5 „ „
„La Roma“ de Russu Șirianu	2.—	10 „ „
„Școlarul declamator“	„ 0-50	5 „ „
„Vatra părăsită“ I. Slavici	„ 1-50	10 „ „
„Stropi de roaună“	„ 1.—	10 „ „
„Aur“ Const. Hodoș	„ 1-50	10 „ „
„Telegrama“ farză în 3 acte	„ 0-30	3 „ „
„Calendarul“ diecosoi aradane	„ 0-40	10 „ „

A apărut:

Limba maghiară pentru elevii școalelor populare române de *Iuliu Groșzoreanu* și *Iosif Moldovan*, învățători. Acest manual, care compus în mod rațional, pe baza esperințelor îndelungate, va ușora mult sarcina învățătorului și a școlarilor, întru însușirea limbii maghiare. se poate procura în librăria editorului *Petru Simtion* din *Arad* cu prețul de 50 fileri, cu rabatul îndatinat.

A apărut și se află de vânzare la librăria și litografia *Petru Simion* în Arad următoarele:

- Duett*, roman de Conan Doyle, tradus de Dr. Victor Onișor. 1.60
- Iubire — Durere*, M. Eminescu și Veronica Micle, scrisori, note, impresii, epilog de Nic. V. Baboceanu. 2.—
- Să-l urmărim*, roman de Henryk Sienkiewicz, tradus de T. D. Protopopescu. 1.—
- Quo vadis*, I. și II. Henryk Sienkiewicz, roman din timpurile lui Nerone, ediția I. ilustrată ambele vol. 4.50
- Zile trăite*, de N. Gane. 3.—
- Viorele*, versuri de I. Popescu-Polyclet. 1.—
- Foietoane*, de Ilarie Chendi. 2.50
- Modele*, de cusături românești edate de Minerva Cosma, caetul I. —.50 bani, caetul II. colorat. 1.—
- Intre vis și viață*, de Delavrancea. 3.—
- Hași Tudose*, tipuri și moravuri, de Delavrancea. 3.—
- Câteva clipe*, poezii de Artur Stavrî. 2.—
- M. Eminescu, Literatura populară, scrisori inedite. 1.50
- Geniu pustiu*, roman de M. Eminescu. 2.—
- Floricele de câmp*, schițe ușoare de Aurel C. Domșa. 1.—
- Stropi de rouă*, poezii de Elena din Ardeal. 1.—
- „*Sămănătorul*“, revistă literară săptămânală, apare în București, numărul —.20
- Limba maghiară*, de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan. —.50
- Jurnalul femeii*, săptămânal ilustrat, educație, recreație, mode numărul. —.25
- Calendarul Poporului*, pe 1905. —.40
- Raze de lună*, nuvele, schițe și altele de Vasile E. Moldovan. 1.50
- Dușmănie*, roman de V. E. Moldovan. 1.—
- La comandă e de a se adăuga cu 20 de fil. mai mult pentru porto. Prețurile se înțeleg în coroane 421 3—6

- A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.
2. *Cestium din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 filerî. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.
3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).
4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhiepiscopiei de A. Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.
5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.
6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).
7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 filerî (pentru România 5 lei).
8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).
- Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înaintea, — ori contra rambursă. 390 —19

Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu
 Editor-proprietar: George Nichea.

INSERTIUNI și RECLAME.

Se caută mai un candidat de avocat în cancelaria avocatului Dr. *Vasiliu Avramescu, M.-Radna*.
 Doritorii să se adreseze la susnumitul avocat. 427

Comis 428

poate afla aplicațiune la

Casa de modă a lui Rosenblüh H. & C-ie.

Numai tineri de 24—25 ani, simpatici și cu referințe excelente să se recomande. Românii, ori cari posed și limba română vor fi preferiți.

Prima Soc. de Credit Funciar Român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința deținătorilor de scrisuri funciare rurale 4% și 5% că plata cuponului de 1 Ianuarie 1905 și a scrisurilor funciare eșite la sortă se va face cu începere de Luni 11/14 Noembrie a. c.

Direcțiunea.

— Adevărat mare bucurie e a ceti miile de scrisori pline de mulțumiri ce în contin sosesc dela acel morboși și suferitori, cari cu ajutoriul crucei dupla magnetică au devenit pe deplin sănătoși.

Domnul Hengler Toma din Rudolfsnad comitatul Torontal scrie următoarele: „Prea stimată Domnule Müller! Budapesta V Vadász utca 42/K. De oarece Aparatul Domniei tale R. B. Nr. 86967 adevărat crucea dupla magnetică pe cumnatul meu de boalele și suferințele ce a avut, l'au mântuit, te rog trimiteți-m pe adresa mea cu poșta o cruce dupla magnetică.

Domnul Ioan Krug asemenea roagă pe domnul Müller din Apatin a-i trimite crucea magnetică pentru nevastă de oarece s'au convins că numai crucea magnetică o va putea scăpa de dureri precum au scăpat de boale pe bunica lui.

Un aparat costă 6 coroane. 206

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recușite de argint, seduli de amanetare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu
A R A D, Strada Bisericii
 (Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

— Se caută un învățăcel. —
 Nr. Telefonului 438. 381

In binevoitoarea atențiune. Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că începând cu 12 Octobre îmi vind marfa cu prețuri esențial reduse. Cu distinsă stimă: *Nadler Lajos*, magazin de vestminte de modă, bărbătești și femești Arad, Piața Andrassy Nr. 16. 400

Farmacia lui Balassa K Budapest, Erzsébetfalva primește răspundere pentru vestitul și veritabilul lapte de castraveți englez, care este un remediu de tot nesticăcios. Numai odată să probați st Dame și veți convinge că după folosire de câteva zile numai decât dispar de pe față almintele zgrăbunțele miteseri, pete dd ficat și alte impurități face pelea fină, o recorește și înviorază. Un flacon costă 2 coroane, săpun de castraveți englez 1 cor., pudor 1.20 cor. Se poate poate căpăta în ori ce farmacie. Să ne păzim de imitațiuni deposit primul în Arad la farmacistul Földes Kelemen, și la drogueria lui Vojtek és Weisz. 367

Igaz Sándor 368

ciasornicar și giuvaergiu.

A R A D, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, facet de bunget pentru prețuri foarte ieftine.

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA. 299

Am onoare a recomanda sprijinului on. public

prăvălia mea de croitorie de primul rang

pentru

croitul de haine p. bărbați

precum și

asortimentul meu bogat în stofe de modă.

Cu deosebită stimă:

Schäffer Henrik

ARAD, Andrassy-ter (Casa Bing)

Nr. telefonului 208. 307

Primul
și singurul institut de
specialitate p. spălarea
și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care ai ajuns să vindecarea rîului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă țineră în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răs-

puns După încheierea curei, scrisorile se ard sau la ce rere espreșă se retrimite.

Un astfel de lecutor și curățitor e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientiositate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curată sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sîu proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secusule femeestii. Pentru femeie e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz de la 10 ore în. a. până la amiază).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 227

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul sîu

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu incopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțeli electrice, ori reparaținea acestora.

— Prefuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul sîu

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primește reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

TIPOGRAFIA „TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind aranjată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opurî, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, învîtări la petreceri și cununii, plicurî, cap de scrisorî, anunțurî funebrele, cărți de vizită, etc. etc.

⊙ ⊙ Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou. ⊙ ⊙

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Avînd în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai tute rîsunet acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.